

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΑΥΓΕΝΑΚΗΣ
Βουλευτής Ν. Ηρακλείου – ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προς τους Υπουργούς:

1. Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, κα Νίκη Κεραμέως
2. Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Κυριάκο Πιερρακάκη

Θέμα: *«Ανάγκη άρσης της άνισης συνταξιοδοτικής μεταχείρισης μονίμων δημοσίων υπαλλήλων που είναι αδελφοί και δικαστικοί συμπαραστάτες ατόμων με αναπηρία»*

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αθήνα, 01.09.2026

Η προστασία των ατόμων με αναπηρία και, συνακόλουθα, η ουσιαστική στήριξη των μελών της οικογένειάς τους που αναλαμβάνουν σε μόνιμη βάση τη φροντίδα και υποστήριξή τους, αποτελεί θεμελιώδη υποχρέωση της Πολιτείας. Ιδιαίτερη σημασία αποκτά η προστασία αυτή στις περιπτώσεις ατόμων με βαριά αναπηρία, των οποίων η καθημερινότητα και η αξιοπρεπής διαβίωση εξαρτώνται σε σημαντικό βαθμό από τη διαρκή παρουσία συγγενικού προσώπου, το οποίο αναλαμβάνει στην πράξη τον ρόλο του φροντιστή και, σε αρκετές περιπτώσεις, του δικαστικού συμπαραστάτη.

Στο πλαίσιο αυτό, με το άρθρο 37 του ν. 3996/2011 θεσπίστηκαν ειδικές συνταξιοδοτικές διατάξεις για γονείς, συζύγους και αδελφούς ατόμων με αναπηρία, υπό συγκεκριμένες και αυστηρές προϋποθέσεις, με σκοπό ακριβώς την προστασία του ατόμου με αναπηρία εντός του οικογενειακού του περιβάλλοντος. Ειδικότερα, για τις περιπτώσεις που προβλέπει ο νόμος, παρέχεται δυνατότητα συνταξιοδότησης με τη συμπλήρωση 7.500 ημερών

Ηράκλειο: Πάπα Αλεξάνδρου 4, Πλ. Αρχαιολογικού Μουσείου, τ.κ. 71202 – Τηλ. 2810 301178
Μοίρες: 25^η Μαρτίου 185, τ.κ. 70400 – Τηλ. 28920 29133

ασφάλισης ή 25 ετών ασφάλισης, εφόσον συντρέχουν οι ειδικότερες προϋποθέσεις αναφορικά με το ποσοστό αναπηρίας, τη συγγενική σχέση, τη δικαστική συμπαράσταση, τη συνοίκηση και τις λοιπές προϋποθέσεις που θέτει η νομοθεσία. Ωστόσο, στην πράξη εξακολουθεί να υφίσταται μία σημαντική διαφοροποίηση ως προς την εφαρμογή του προστατευτικού αυτού πλαισίου.

Συγκεκριμένα, οι ευνοϊκές διατάξεις καταλαμβάνουν ασφαλισμένους των πρώην φορέων κοινωνικής ασφάλισης, όπως του πρώην ΙΚΑ και του πρώην ΟΑΕΕ, καθώς και κατηγορίες δημοσίων υπαλλήλων που υπάγονται στο κοινό ασφαλιστικό καθεστώς, ενώ δεν υφίσταται αντίστοιχη πρόβλεψη για μόνιμους υπαλλήλους που υπάγονται στο συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου και ιδίως για όσους έχουν διοριστεί πριν από την 1η.1.2011.

Ως αποτέλεσμα, δύο ασφαλισμένοι οι οποίοι τελούν υπό ουσιαστικά όμοιες οικογενειακές και κοινωνικές συνθήκες και έχουν αναλάβει την ίδια ευθύνη φροντίδας ατόμου με βαριά αναπηρία δύνανται να αντιμετωπίζονται διαφορετικά αποκλειστικά λόγω του ασφαλιστικού και συνταξιοδοτικού καθεστώτος στο οποίο υπάγονται.

Ενδεικτικά, αδελφός ατόμου με αναπηρία, ο οποίος έχει αναλάβει τη δικαστική συμπαράσταση και πληροί τις λοιπές νόμιμες προϋποθέσεις, δύναται, εφόσον υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 37 του ν. 3996/2011, να αξιοποιήσει το ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς. Αντιθέτως, μόνιμος δημόσιος υπάλληλος, ακόμη και εάν βρίσκεται στην ίδια ακριβώς οικογενειακή κατάσταση και ασκεί τις ίδιες αυξημένες υποχρεώσεις φροντίδας, δεν διαθέτει αντίστοιχη δυνατότητα και εξακολουθεί να υπάγεται στους γενικούς κανόνες συνταξιοδότησης του Δημοσίου.

Η διαφοροποίηση αυτή αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία υπό το πρίσμα της ενοποίησης των ασφαλιστικών φορέων στον e-ΕΦΚΑ και της σταδιακής εναρμόνισης των κανόνων κοινωνικής ασφάλισης. Η διατήρηση διαφορετικών όρων για πρόσωπα που επιτελούν ουσιαστικά την ίδια κοινωνική και οικογενειακή λειτουργία δημιουργεί εύλογο προβληματισμό ως προς την ανάγκη περαιτέρω ενοποίησης και εξορθολογισμού του θεσμικού πλαισίου.

Άλλωστε, σύμφωνα με το υπ' αριθ. πρωτ. 34500/30.03.2023 έγγραφο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, οι ειδικές συνταξιοδοτικές διατάξεις για συγγενείς ατόμων με αναπηρία έχουν θεσπιστεί με γνώμονα την προστασία των ατόμων αυτών μέσα στο οικογενειακό τους περιβάλλον. Υπό αυτή την έννοια, ο κοινωνικός σκοπός της ρύθμισης είναι άμεσα συνδεδεμένος με τις πραγματικές ανάγκες του ατόμου με αναπηρία και την ανάγκη παρουσίας

Ηράκλειο: Πάπα Αλεξάνδρου 4, Πλ. Αρχαιολογικού Μουσείου, τ.κ. 71202 – Τηλ. 2810 301178

Μοίρες: 25^{ης} Μαρτίου 185, τ.κ. 70400 – Τηλ. 28920 29133

του φροντιστή του και όχι με το εάν ο τελευταίος εργάστηκε στον δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα.

Παράλληλα, το άρθρο 21 παρ. 6 του Συντάγματος προβλέπει ρητά ότι τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας. Η ειδική αυτή συνταγματική μέριμνα καθιστά αναγκαία τη διαρκή αξιολόγηση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου, ώστε να εξασφαλίζεται ουσιαστικά η προστασία τόσο των ίδιων των ατόμων με αναπηρία όσο και του οικογενειακού υποστηρικτικού τους περιβάλλοντος.

Στο πλαίσιο αυτό, έχει τεθεί πρόταση για νομοθετική παρέμβαση, ώστε οι προστατευτικές διατάξεις του άρθρου 37 του ν. 3996/2011 να επεκταθούν, υπό τις ίδιες αυστηρές ουσιαστικές προϋποθέσεις, και στους μόνιμους υπαλλήλους που υπάγονται στο συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου, καθώς και, όπου απαιτείται, στους υπαλλήλους Ο.Τ.Α. και Ν.Π.Δ.Δ.

Μια τέτοια παρέμβαση θα μπορούσε να εξεταστεί με διατήρηση όλων των δικλίδων ασφαλείας που ήδη προβλέπει η νομοθεσία ως προς το απαιτούμενο ποσοστό αναπηρίας, τη δικαστική συμπαράσταση, τη συνοίκηση και τις λοιπές ειδικές προϋποθέσεις, ώστε η ευνοϊκή μεταχείριση να αφορά αποκλειστικά περιπτώσεις στις οποίες υφίσταται πραγματική και αποδεδειγμένη ανάγκη οικογενειακής φροντίδας.

Κατόπιν των ανωτέρω,

ΕΡΩΤΩΝΤΑΙ ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

1. Προτίθεστε να εξετάσετε την επέκταση του προστατευτικού συνταξιοδοτικού πλαισίου του άρθρου 37 του ν. 3996/2011 και στους μόνιμους υπαλλήλους που υπάγονται στο συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου, συμπεριλαμβανομένων, όπου συντρέχει περίπτωση, υπαλλήλων Ο.Τ.Α. και Ν.Π.Δ.Δ., οι οποίοι είναι αδελφοί και δικαστικοί συμπαραστάτες ατόμων με αναπηρία και πληρούν τις λοιπές αυστηρές προϋποθέσεις της ισχύουσας νομοθεσίας;

2. Εξετάζετε την ανάληψη σχετικής νομοθετικής πρωτοβουλίας, ώστε να αρθεί η διαφορετική συνταξιοδοτική μεταχείριση μεταξύ ασφαλισμένων που βρίσκονται υπό τις ίδιες ουσιαστικά συνθήκες φροντίδας ατόμου με αναπηρία,

ανεξαρτήτως του εάν υπάγονται στο συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου ή σε εκείνο των λοιπών ενταχθέντων στον e-ΕΦΚΑ φορέων;

Ο ερωτών Βουλευτής

Λευτέρης Κ. Αυγενάκης
Βουλευτής Ν. Ηρακλείου

Ηράκλειο: Πάπα Αλεξάνδρου 4, Πλ. Αρχαιολογικού Μουσείου, τ.κ. 71202 – Τηλ. 2810 301178
Μοίρες: 25^{ης} Μαρτίου 185, τ.κ. 70400 – Τηλ. 28920 29133

www.avgenakis.gr

info@avgenakis.gr